

El temblor de la llama

Títol original: *Sob a Chama da Candeia* **Direcció i guió:** André Gil Mata **País:** Portugal
Durada: 112 min **Any:** 2024 **Gènere:** Drama **Interpretació:** Eva Ras, Márcia Breia, Catarina Carvalho Gomes, Dinis Gomes... **Fotografia:** Frederico Lobo **Distribuïdora:** Mosaico Filmes
Estrena a Espanya: 7/11/2025
No recomanada per a menors de 7 anys
Versió original en portuguès, amb subtítols en català

SINOPSI

Al nord de Portugal, dues dones comparteixen la seva vida quotidiana des de fa 60 anys en una casa que sembla encara habitada per les generacions passades. Present, passat proper i llunyà cohabiten en aquesta llar impregnada de records i fantasmes. (elpuntavui.cat)

CRÍTICA

05/07/2024 - El talentós i hermètic cineasta portuguès André Gil Mata travessa el temps explorant l'espai d'una casa i de la vida de dues dones

"Si la Lluna mostra invariablement la mateixa cara a la Terra durant el seu procés de rotació, és perquè en el mateix lapse de temps fa una volta sobre si mateixa." *Sob a chama da candeia*, l'obra de cambra del director portuguès **André Gil Mata** (va causar sensació a la secció Forum de la Berlinale del 2018 amb *The Tree*), constitueix una fascinant lliçó de cinema radical, una pacient immersió al costat ocult i fragmentat de les emocions femenines. La pel·lícula, que s'ha projectat a la secció Ici et Ailleurs del 52è Festival La Rochelle Cinéma després d'haver-se estrenat a nivell mundial al FIDMarseille, compleix sens dubte la seva comesa de difuminar les fronteres del temps.

L'antic deixeble del mestre hongarès **Béla Tarr** no mostra cap vacil·lació i sap exactament quins ingredients màgics utilitzar per crear plans immersos en "la nit més profunda, temperada només per la pàl·lida llum que cau de les estrelles". És un tipus de fosc paradoxal, que es fa ressò de les vides de l'Alzira i la Beatriz, dues dones que durant gairebé 60 anys han compartit el petit domini d'una confortable casa als afores de Porto, com dos ocells en una gàbia: una des de la infància, sense haver sortit mai d'aquesta casa on ara exerceix el paper de mestressa de casa, i l'altra com a majordoma i cuinera resident.

"He vingut a demanar la mà de la teva filla". Passen més de 30 minuts fins que escoltem les primeres paraules en aquesta pel·lícula, que ens presenta primer els seus protagonistes a través de 14 seqüències el·líptiques: hi ha les àvies Alzira (**Eva Ras**) i Beatriz (**Márcia Breia**), que recorren lentament les diferents habitacions de la casa sense intercanviar ni una sola paraula; el marit Augusto (**Dinis Gomes**), que només s'aixeca de la butaca on s'asseu a llegir el seu diari (*O Comércio do Porto*) si és per menjar-se el que li serveix la seva dona abans d'anar-se'n a treballar; la bella Alzira com a adolescent (**Luísa Guerra**), que llangueix davant el piano (observada amb ansietat per la seva mare i la seva professora) mentre s'entreté amb l'aquarel·la, copiant postals de Rio de Janeiro, on viu ara el seu pare —ho sabrem més tard—; l'Alzira com a nena molt solitària (**Olívia Silva**) i com a dona d'uns 40 anys (**Gina Macedo**); i tot això sense oblidar la Beatriz quan era jove (**Gisela Matoz**) i altres personatges de la família que fan aparicions fugaces. La pel·lícula conforma una teranyina temporal de la qual el director extreu una sofisticada trama de fils, deixant que sigui l'espectador qui la desenredi, doni sentit a tot i endevini —o s'imagini— per què hi ha un aire de pesadesa tan intens en aquest microcosmos humà: "Així és la vida, i ningú no pot fer-hi res".

Sob a chama da candeia, que es desenvolupa al voltant d'una única seqüència que es repeteix quatre vegades, viatjant des de la campana de l'església contigua per esmunyir-se fins al vestíbul de la casa a través del jardí —que varia segons les estacions—, és una obra tan magistral (plans compostos amb mestratge, moviments de càmera que acaricien, un ús increïblement refinat de les tècniques fora de càmera i un meravellós treball cortesia del director de fotografia **Frederico Lobo**) com críptica i suggeridora (una atmosfera mortífera, símbols sibil·lins, un estil narratiu gairebé totalment desestructurat). André Gil Mata ofereix una experiència cinematogràfica de primera classe que només és apta per a tothom que estigui disposat a acceptar el seu estil i ritme tan peculiars. Tal com suggereix la pel·lícula a les "ments disposades però una mica reticents", "si entres al menjador i camines al voltant de la taula mantenint en tot moment la mirada fixa al seu centre, quan acabis el teu recorregut per la taula hauràs girat sobre el teu propi eix, perquè el teu ull haurà passat successivament per tots els punts de la sala. Doncs bé, l'habitació és el cel, la taula és la Terra i tu ets la Lluna!".

Fabien Lemercier – cineuropa.org